Perşembe
1
1ci Teşrin
1942

SAYI — 1142 — SENE 4
TELEFON: 23300
TELGRAF: İstanbul İkdam
ADRES: CAGALOĞLU NURUOSMANİYE CADDESİ No. 54
FİATI her yerde 5 Kuruş
ABONE 3 aylık 450 6 aylık 750 yıllık 1400

İKDAM

GÜNLÜK SİYASİ HALK GAZETESİ

Amerika Gemi İnşaatında Kazanılan Aylar

Vaşington, 30 (A.A.) — İnşa edilmekte bulunan her gemi için programa göre, kazanılan vakit hesap edilmiş ve bütün büyük zırhlılar için 41 ay, tayyare gemileri için 125 ay, kruvazörler için 68 ay, muhripler için 203 ay, denizaltı gemileri için 318 ay kazanıldığı anlaşılmıştır.

Memurlar, Az ve Sabit Gelirliler

Zarurî ihtiyaçlarının ucuza temini için yeni tedbirler alındı

Davanın Dönüp Dolaşıp Dayandığı Nokta

Aylıkçılar ve sabit gelirliler

Alabildiğine yükselen fiatlar karşısında eğer fiatları indirecek tedbir almak bazı sebeblerle mümkün değilse aylıkçı sınıfı koruyacak tedbirleri almakta gecikmemeliyiz..

Yazan: ŞÜKRÜ AHMED

Hayat pahalılığı geniş ifade ve sebeplerinden teckit edilip te sadece iaşe maddelerinin pahalılığı halinde mütalea edilirse bu derece fiyat yükselişine gayri tabiilikten gyri hiç bir kuvvetli âmilin sebep olmadığı artık herkes tarafından tasdik edilen bir hakikat halindedir.

Ticaret ahlâkının memlekette sıfıra düştüğünü, şahsi menfaatlerin hattâ bir nevi beşinci kol âletliği halinde gözleri bürüdüğünü ifadelendiren bu durum karşısında hükûmetin pek yakın zaman mesafesi içinde gereken tedbirlere baş vuracağından emin olmak yerindedir. Sayın Başvekili Şükrü Saracoğlunun iaşe ve iktisat politikası hiç şüphe yok ki memleketin umumi bünyesi ve iktisdî temeli bakımından çok faydalı olmuştur. 18 milyonun 12,500,000 ini teşkil eden köylü, çiftci ve müstahsil yeni hükûmetin tutumundan memnundur. Bu sayede, istihsal daha çok artacak, köylü ve çiftci zengin olacak, memleketin yetiştirebildiği her madde eksilmiyecek, artacaktır.

Yeni hükûmet politikasından şehirli tasnifi içinde de tüccar, esnaf, alış verişle alâkalı her vatandaş memnundur, memnun olacaktır, sonuna kadar da memnun kalacaktır. Ancak, bu sınıf vatandaşlar ticaret ahlâkına, mesleki rekabete, normal kâra tibar eder, meşru kazançla iktifa eyler halde bulunsalardı şehirli arasındaki aylıkçı, sabit gelirli zümrelerin de memnuniyet ve şükranı kat kat artmış olacaktı. Fakat, hükûmet politikasının taşıdığı aşkın hüsnü niyet, samimiyet ve karşılıklı iş birliği ruhunu kendi menfaatlerine âlet edenler; vatan ve milletin kendilerinden beklediği samimiyet, feragat, fazilet duygusuna şahsi kazancı üstün tutanlar maatteessüf bu memnuniyet ve şükranın ifade ve izharına fırsat bırakmamışlar gıda maddeleri fiyatları üzerindeki baş döndürücü ve göz karartıcı spekülâsyonları ile yaşama imkânlarını bile mümkün olabildiği kadar zorlaştırmışlardır. Hakikaten, günün tazyiki yalnız sabit gelirli ve aylıkçı sınıfın omuzuna yüklenmiştir. Binaenaleyh davanın dönüp dolaşıp dayandığı ve tedbir aradığı nokta budur. Eğer, iktisadî sebepler, ticarî âmiller ve esrarını bilmediğimiz mülâhazalar alabildiğine yükselen fiyatları indirmeyi mümkün kılamıyacak-

(SA. 3, SÜ. 1)

Buğday Satışları

Dün yapılan bir toplantı sonunda diğer bazı vilâyetlerde bir müddet daha uzatıldı

Ankara, 30 (İkdam muhabirinden) — hükûmetin, bu kış mevsiminde fakir halk için aşevleri açmaktan başka, sabit ve az gelirli vatandaşların ve memurların zaruri ihtiyaçlarını ucuz fiatla temin için bazı yeni tedbirler aldığı anlaşılmaktadır. Bu tedbirler pek yaknda tatbik sahasına konacaktır.

DİĞER VİLÂYETLERDE BUĞDAY SATIŞI MÜDDETİ UZATILDI

Ankara, 30 (İkdam muhabirinden) — Ticaret, Ziraat ve Dahiliye Vekilleri ile bu Vekâletler müsteşarları ve Toprak Mahsuleri Ofisi Umum Müdürü ve diğer alâkadar umum müdürlerin iştirakile bu sabah Ticaret Vekâletinde bir toplantı yapılmıştır.

İsanbul, İzmir ve Ankaradan başka diğer bazı vilâyetlerde ekmek işinde tanzim satışı yapılması etrafında kararlar verildiği anlaşılmaktadır.

İstanbul, Ankara ve İzmirden başka tanzim satışı yapılan vi-

(SA. 3, SÜ. 4)

Nakil vasıtaları saat 22den sonra işlemiyecek

Eğlence yerleri ve dükkânlar da aynı saatte kapatılacak

Bir müddet önce vilâyette Vali Muavini Ahmet Kımık'ın başkanlığında bir toplantı yapılmış ve kömür tasarrufu ile elektrik sarfiyatını tahdit için alınması gerekli olan tedbirler düşünülmüş, Dahiliye Vekâletine bildirilmişti.

İktisat Vekili şehrimizde tetkikler yaptığı sırada Parti merkezinde de mühim bir toplantı yapılmış ve ayni mevzu üzerinde üç saat süren bir müzakereden sonra bazı kararlar alınmıştı.

Verilen malûmata göre; bu iki toplantı neticesinde alınan kararların bir kısmının tatbik mevkiine konulması kararlaştırılmıştır. Bu kararlar şunlardır:

Geceleri bütün eğlence yerle-

(SA. 3, SÜ. 1)

Şehir Meclisi seçimine bu sabah başlanıyor

Şehir Meclisi âzalıkları için Parti namzedi olarak gösterilenlerin seçilmeleri bugün saat 9 da bütün kazalarda birden başlıyacaktır. Seçim komisyonları önündeki rey sandıklarına herkes nüfus cüzdanı ile gelecek ve dilediği namzetlere reylerini verecektir.

(SA. 3, SÜ. 2)

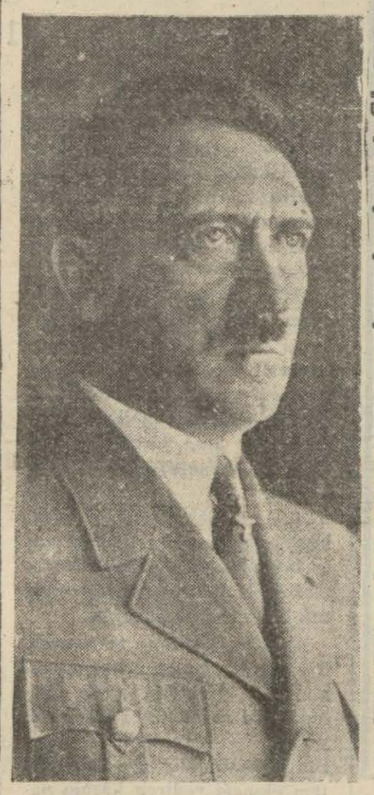

Hitler Mühim Bir Nutuk Söyledi

Führer Bu Senenin Harp Programını İzah Etti

Her ne olursa olsun ancak icap eden yerde taarruza geçilecek

"Stalingrad mutlaka alınacak. İngilizlerin hava taarruzlarına da cevap vereceğimiz gün gelecektir„

Berlin, 30 (A.A.) — Kış yardımı işinin açılması münasebetile Nasyonal Sosyalist Partisinin bu akşam saat 10 da başlamak üzere tertip ettiği gösteride spor sarayında söylediği nutukta Führer, burada son defa olarak Alman milletine bir sene evvel hitap ettiğini hatırlatmıştır.

Führer demiştir ki:

«Bugün neler olacağını şimdiden düşünmek bence beyhudedir. Buna mukabil bugün elzem olan şeylerle ve zamanın icaplarile meşgul olmak daha doğru bir hareket olur. Bir Atlantik beyannamesi vücuda getirmek şüphesiz pek sade bir işti. Bu mantıksızlığın ancak bir kaç sene hükmü olacağı ve olayarın seyri ile ortadan kalkacağı aşikârdı. Konuşmak bize nisbetle düşmanlarımız için daha kolaydır. Çünkü onlar uzun seneler gayretler sarfettikten sonra partimizin programını birdenbire anlamışlardır. Bizim Alman milletine verdiğimiz şeyleri onların dünyaya şimdi vadettiklerini hayretle görüyor, niçin taarruza uğradığımızı, ne suretle harbe sürüklendiğimizi nihayet anlıyoruz.

(SA. 3. SÜ. 6)

Göbels Dedi ki.

"Birbiri arkası sıra kazanılan muvaffakiyetler nihayet son zafere müncer olacaktır„

Berlin, 30 (A.A.) — Yarı resmî bir kaynaktan bildiriliyor:

Nasyonal - Sosyalist partisi tarafndan tertip edilen büyük bir nümayiş münasebetile propaganda nazırı doktor Göbbels Führerden evvel söz alarak 1941 - 1942 kış yardımı hakkında mufassal izahatta bulunmuştur. Nazır refakatinde Mareşal Rommel olduğu hade salona girdiği zaman şiddetle alkışlanmış ve bu alkış dakikalarca sürmüştür.

Doktor Göbels bir mukaddeme ile söze başlıyarak İngiliz radyosile Anglo - Amerikan propaganda bürolarının yalanları ve iftiraları ile meşgul olmağa tenezzül etmeyeceğini bildirmiş

(SA 3. SÜ. 6)

ALMANLARA GÖRE

Stalingradda yeni mahalleler alındı

Sovyet taarruzları püskürtüldü Kafkasyada ilerleme devam ediyor

Berlin, 30 (A.A.) — Alman orduları başkomutanlığının tebliği:

Kafkasya şimal doğuşu ile Terek cenubunda Alman ve müttefik kuvetleri şiddetli taarruzlarla ilerlemeğe devam etmişlerdir.

Stalingrad'da şehrin şimal tarafındaki yeni mahalleler hücumla zaptedilmiştir. Düşmanın boş yere yaptığı şaşırtma hareketi sırasında 34 Sovyet zırhlı tankı tahrip olunmuştur.

Don cephesinde Alman ve İtalyan kuvvetleri Sovyetlerin nehri geçmek için yaptıkları müteadit teşebbüsleri püskürtmüşlerdir.

Şimal kesiminde tarafımızdan yapılan taarruz teşebbüsleri düşmanın inatlı mukavemetine rağmen başarı ile bitirilmiştir.

Alman ve Hırvat hava kuvvetlerinden mürekkep kuvvetli teşkiller bu münasebetle Sovyetlere büyük kayıplar verdirmişlerdir.

Dün gece Arkanjel yeniden bombalanmıştır. Çıkarılan geniş yangınlar taarruzun tesirli olduğunu göstermiştir.

15 Eylûlden 28 Eylûle kadar geçen müddet zarfında Sovyet hava kuvvetleri, 131 ri hava çar

(SA. 3, SÜ. 1)

SOVYETLERE GÖRE

Timoçenko karşı taarruza başladı

Sovyet kuvvetlerinin Don nehrini geçerek ilerledikleri bildiriliyor

Moskova, 30 (A.A.) — Sovyet sabah tebliği:

Dün gece Sovyet kuvvetlerinin, Stalingrad, Mozdok ve Sinyavino çevrelerinde düşmanla çarpışmağa devam ettiklerini bildirmektedir. Cephenin diğer kesimlerine önemli bir değişiklik olmamıştır.

Tebliğ. Rus bahriye silâhendazlarının Novorosisk cenup doğusunda bir tepeyi ve müteaddit Alman mevzilerini işgal ettiklerini ilâve eylemektedir.

Moskova, 30 (A.A.) — Sovyet öğle tebliği ekı:

Stalingrad çevresinde düşman tankları ve piyadesiyle yapılan şiddetli çarpışmalar devam etmiştir. Sovyet topçusu düşmana ağır kayıplar verdirmiştir. Stalingrad şimal batısında çok şiddetli bir muharebeye devam edilmektedir. Almanlar 600 ölü vermişlerdir .

(Devamı Dördüncü Sahifede)

Arjantin de Mihverle münasebetini kesti

Londra, 30 (A.A.) — Bu sabah erkenden buraya gelen bir telgrafnameye göre Arjantin mebusan meclisi, mihver devletleriyle siyasi münasebetlerin kesilmesine karar vermiştir. Birleşik Amerika bahriye nazırı albay Noks Brezilyanın merkezi Riyo de Janeyro şehrine varmış Amerika kıtasının Atlantikteki müdafaa üslerinin vaziyetinden memnun olduğuu söylemiştir.

DELİ PETRO'NUN HUSUSÎ HAYATI

Deli Petro, öveyk kız kardeşini tahttan devirerek yerine çıkmış ve o zaman çok geri olan Rusların Avrupalaşmsı için yumruğunu milletinin başından kaldırmamıştır.

Deli Petro'nun hususi hayatı esrarlı aşk maceraları ile doludur. Çok demokrat olan Deli Petronun çok garib hayları da vardır. O kendisi aleyhindeki hükümleri halktan dinlemiş ve cevaplarını vermiştir.

Bu heyecanlı ve meraklı yazı yalnız 8-10 gün sürecek ve sizi hayretten hayrete düşürecektir. Bugün 3 üncü sayfada neşrediyoruz.

Bir (Üstün Dünya) Yaratmak

İKİNCİ CİHAN HARBİNDE İDEAL SULH NASIL OLABİLİR?

Hayri Muhittin

Her düşünen insanı ehemmi yetle alakadar eden bu mevzu üzerinde ilk defa denenen .. tahlil yazılarını 2 inci sayfamızda «Günün İçinden» sütununda neşrediyoruz.

İki yazı serisi de bugün İKDAM'da

ALMANYADA Kumanda Heyetinde Tebeddül

Von List, Von Bok'un yerine getirildi

— Yazısı üçüncü sayfada —

AKINTIYA KÜREK

Diplomasız Kıymetler

Yazan: Naci Sadullah

Biliyorum: Şimdi ayni dava üzerinde ısrar edişim, münafık kafalarda şüphe uyandıracak. Onlar:

«— Bu candan müdahale ve müdafaa, yalnız «hak uğruna» olamaz: O sahtekâr «Dikili» kaymakamile, bu muharrir arasında mutlaka, ya sıhrî bir karabet, ya fikrî bir uhuvvet, ya nakdî bir mutabakat vardır!..» diyecekler ve o vatandaşın diplomasından daha sahte bir anlayışla göz kırpacaklar.

Zira, bilâ istisna her hareketin dibinde çapraşık bir menfaat hesabı vehmeden sui niyet salgını, umumî ahlâk seviyemize musallât olan büyük, ve ayrı bir illettir.

Bu illete müptelâ olanları kendime muhatap saymayarak söyliyelim ki, şu anda, «Dikili» kaymakamının, gazetelerde bir defa okuduğum adını bile unutmuş bulunuyorum ve bence o, hayatın acı şartlarına kurban gi-

den diplomasız istidatların, diplomasız liyakatlerin, ve diplomasız kıymetlerin adı, sanı meçhul, fakat yarası ve ıztırabı malûm mümessillerinden biridir.

Bu derin, ve müzmin yarayı ilk defa bir buharatçı çıraklığından, bir kültür hocalığına yükselen merhum Ahmet Mithatın «alaylı», fakat velûd kalemi deşmişti. Cebinde hiçbir mektebin diploması bulunmayan Ahmet Mithat, diplomalı muarızlarına:

«— Benim âsarım, «hücceti kiyasetim», sizin diplomanız ise, «hücceti cehaletiniz» dir! diyordu.

Kalemile bize, bir diploma almaktan çok daha büyük mari-

SULTAN REŞAT VE İTTİHATCILAR

Yazan: ZİYA ŞAKİR No 16

ALİ SUAVİ VE REŞAT EFENDİ

(Çırağan vak'ası) hakkında, muhelif münasebetlerle bir kaç yazı yazdığım için, artık bu vak'anın nasıl cereyan ettiğini bir defa da burada tekrar etmiyeceğim. Ancak, (Sultan Reşat) ın hayatına dair yazdığım şu yazılar dolayısile, mühim bir noktaya temas eyliyeceğim. Sultan Hamidin meşhur Başkâtibi (Tahsin paşa) hatıratını neşretmişti Bu hatırat Tahsin paşanın kaleminden çkmamıştır Büyük bir zaruret içinde kalan Tahsin paşa -o tarihte (Milliyet) gazetesinde muharrirlik eden (Müştak bey) e bir takmı notlar vermiş... Müştak bey bunları kaleme alarak gazetede tefrika suretile neşremiş... Tahsin paşanın rivayetine nazaran; kendi verdiği notlarla, Müştak beyin yazıları arasında bir hayli fark meycut imiş...

Bu farkların hangileri olduğunu bilmiyorum Ancak, bir tanesinin (Veliaht Reşat efendi) ye ait olduğunu hatırlıyorum.

Tahsin paşanın iddiasına nazaran, kendi verdiği notlarda, gerek Reşat efendiye ve gerek Ali Suaviye ait bir çok malûmat varmış. Bunları Tahsin paşaya, bizzat (Sultan Hamit)) anlatmış.

Tahsin bey -Müştak beye verdiği notların haricinde olarakbana da bir hayli not, evrak ve vesaik verdi. Bunların bir kısmını, muhelif yazımlarımda neşrettim. Sırası geldikçe, diğerlerinden de istifade etmekteyim.

Tahsin paşa, Sultan Hamide, tam 1310 senesi Teşrinisani ayının 14 üncü günü intisap ettiği için, (Çırağan vak'ası) cereyan ettiği zaman sarayda bulunmamıştır. Fakat bu vak'aya dair sarayın eski emktarları, Sultan Hamidin hususî bendegânı ile bizzat Sultan Hamitten duyduklarını zihninde saklamıştır.

Bu zatn rivayeine nazaran, Sultan Hamidin veliaht Reşat efendiden çekinmesi, (Çırağan sarayı vak'ası) ile başlamıştr. Çünkü Çırağan vak'ası, Sultan Muradı tahta çıkarmak içn değil.. Bilâkis o gürültüde, (Sultan Muradı) öldürüvermek için yapılmıştır.

Çrağan sarayına hücumun, başlca üç hedefi varmış...

Birincisi — Bir kazaya atfedilecek surette, Sultan muradı öldürmekmiş.

İkincisi — Harpteki muvaffakiyetsizliği bahane ederek, Sultan Hamidi hal' etmekmiş.

Üçüncüsü — Veliaht Reşat efendiyi tahta geçirmekmiş.

Sultan Hamidin rivayetine atfedilen bu iddianın tamamile bir (hakikat) olduğunu kabul etmek doğru değildir... Fakat, bazı mühim deliller de var ki, bunların karşısında biraz durup düşünmek lâzım gelir.

Bu delillerden birincisi, Osmanlı saraylarında sık sık cereyan etmiş olan bir âdet ve teamül mucibince, (Nizamı âlem) in muhafazası için, Sul-Muradın öldürülmesi bahsinin geçmiş olmasıdır.

Sultan Muradın hastalığının en hâd devresinde idi. Sarayda, bu mesele ile meşgul olmak için, Sadık paşa, mütercim Rüştü paşa, Namık paşa, Safvet paşa ve Ahmet Vefik efendiden mürekep bir komisyon teşekkül etti.

Bir gün bu komisyon içtima halinde iken damat Mahmut Celâlettin paşa oda kapısına geldi. İki kolunu, kapının iki yan pervazına dayıyarak o esnada konuşulan bu hastalık meselesini bir kaç dakika dinledikten sonra:

— Bu mesele, selâmeti memleket için, düşünülecek bir şeydir. Bunun uzayıp gitmesi de çok muhtemeldir. O cihetle, (sağ elinin baş parmağı ile Çırağan sarayı cihetini işaret ederek) bir çaresine bakılırsa, mülk ve millete hizmet edilmiş olur.

Demiştir.

O tarihte Sultan Hamidi tamamile avucunun içinde tutan, gerek sarayın ve gerek Babıâlinin hâkimi mutlakı olan damat Mahmut paşanın bu kadarcık bir iması, Sultan Muradın her hangi bir şekilde ölümünü intaç edebilirdi.

Ancak şu var ki o komisyonu teşkil eden zevatın hemen hepsi de son derece dindar, faziletkâr ve bu gibi cinayetleri asla tervic edemiyecek birer temiz şahsiyet oldukları için, damat Mahmut paşanın sözleri kendi üzerlerinde en küçük bir tesir husule getirmemiş... Hattâ hoş nutsuzlukla karşılanarak, sükût ile mukabele edilmiştir.

Gerek (intihar) ve gerek (katil) olsun, Sultan Azizin biruh cesedinden sızan kanlar henüz kurumamış iken, onu istihlâf eden bir padişahın da öldürülmesi, gerek Türkiyede ve gerek ecnebi memleketlerinde hiç bir zaman hoş görülemezdi. Ve yapılacak cinayet, ne kadar gizli ve ne derece (esrarlı) olursa olsun, mutlaka bir taraftan harice sızacak, halk arasında yayılıverecekti.

(Daha var)

Orta okul ve Liseler bu sabah açılıyor

Bu sabah bütün resmî ve hususi orta okul ve liselerde 942 - 43 ders yılı öğretimine başlanacaktır. Her yıl olduğu gibi bu yıl da Maarif Vekili Hasan Âli Yücelin talebeye gönderdigi mesajı ile ders verecek öğretmenler tarafından okunacaktır.

İki yüz bin ton buğday alıyoruz

Üç İsveç vapuru bunları Amerikadan getirecek

Hükûmetlerle anlaşma yapıldı

Haber verildiğine göre Amerikalılarla bir müddettenberi devam eden buğday alım satım müzakereleri anlaşma ile neticelenmiştir. İlk verilen malûmattan Amerikanın memleketimize 200 bin ton Kanada buğdayı satmayı kabul ettiği anlaşılmaktadır.

Nakliyat için bir müddetten beri İsveçli bir vapur acentası ile müzakereler yapılmakta idi. Bu müzakereler de müsbet netice vermiş ve İsveç vapur acentası Amerikadan memleketimize yapılacak Buğday nakliyatı için üç vapurunu tahsis etmiştir.

Yakında faaliyete geçeceği haber verilmektedir.

Garip bir hâdise

Hastanede sevgilisini göremeyince odaya ateş etti

Gureba hastahanesinde hastabakıcı olan Fatma isminde genç bir kadının nişanlısi Fethi evvelki gün hastahaneye giderek son derece kıskandığı Fatmayı sormuş, görmek istediğini söylemiştir.

Bir hademeden, Fatmanın o sırada servis odasında bir doktorla beraber bulunduğunu, işi bitip çıkmayınca kendisini göremiyeceği cevabını alınca, birdenbire bir kıskançlık buhranına kapılan asabî delikanlı doktorun oda kapısın vurmuş, içeriden ses alamayınca tabancasını çekerek birkaç el ateş etmiştir. Bunun üzerine hastahane müstahdemini tarafından yakalanan kıskanç âşık polise teslim edilmiştir.

Hâdise hakkında tahkikat yapılmaktadır.

KÜÇÜK HABERLER

★ Bir müddet evvel Bebekte, Bebek kilisesini soyarak muhtelif antika eşyayı ve bir miktar parayı çalmaktan suçlu İstavri Fundasın 7 inci asliye cezadaki duruşması dün neticelenmiştir. Suçlu, 5 sene, 5 ay, 3 gün hapse mahkûm edilmiştir.

★ Bir müddettenberi şehrin muhtelif semtlerinde 6 terzi dükkânını soyan İbrahimin duruşması dün sona erdirilmiştir. Hırsız 17 ay 23 gün hapse mahkûm edilmiştir.

GÜNÜN İÇİNDEN...

Bir (Üstün Dünya) Yaratmak

İKİNCİ CİHAN HARBİNE IDEAL SULH NASIL OLABİLİR?

— 1 —

Yazan: HAYRİ MUHİDDİN

İşte dünyanın ağır siklet meselelerinin şampiyonu! Havalardan dökülen, denizlerde aç köpek balıklarının ve kralarda ağır tankların dişlerinde milyonlarca insanın uğrunda parçalandıkları büyük meçhul!..

Şüphe yok ki bir çok insanlar, olsun da nasıl olursa olsun, her hangi bir sulha çoktan fit bulunuyorlar. Fakat döğüşen insanlar, yani asıl gelecek sulhü yaratmak uğrunda canlarını parçalayanlar ,aslâ, böyle gelesiye, (sulh için ir sulh) ü kabul edemezler.

İşte hemenyalnız bu fikir, böyle çıldırasıya bir harbin nasıl bri sulhü olabileceğini düşünmek istye nher beyni donduracak bir karanlık yaratıyor.

Nitekim, sulhtan bahsetmek için hiç bir zaman erken saylamayacağı bilindiği halde, hiç kimse bu milyonlarca insanı eyırtıcı ölümlerle birbirine geçiren ve bütün dünyaya kara matem ekmeği yediren harbin nasıl bir barışla son bulacağını kestirecek tek kelime söylememiştir. Herkes kendi can emniyetinin sığınağı içine sığınarak, bunalmış bir halde, sulhün ne vakit olacağını birbirine soruyor. Fakat, hiç kimse barışın niçin olmadığını, sulhün nasıl şartlar beklediğini düşünmeye bile yanaşamıyor.

Son günlerde, hemen tek olarak, Alman propaganda nazırı Göbbelsdir ki herkesin merak ve tasalar içinde soruşturup durduğu sulhün, tıpkı harp gibi, birdenbire çıka geleceği hükmünü vererek, ilk defa sulhün meçhuller yığını üzerine bir tnvir tabancası sıkmak teşebbüsünde bulundu.

Fakat ben, kendi hesabıma, aslâ doktor Göbelsin felsefesinde değilim. Zira, sulhün hiç beklenmedik ve sebepleri hazırlanmadan vukua gelir bir hâdise olabileceğini kabul etmeye imkân yoktur. Şüphsizdir ki sulh da, yine tıpkı harp gibi, ancak onu yaratcak sebeplerin olgunlaşmasile meydana gelebilir. Ancak o vakittir ki, görünüşte beklenmedik gibi görünen son bir darbeyle, kan fışkıran, harp ağacının açtığı bu ballı meyva galibin kucağına düşer.

Fakat, denilecektir ki bu harbin de sulhünü galip taraf dikte edecek değil mi? O halde, hangi tarafın galip geleceği belli olamayacağı için, ikinci cihan harbinin sulhü şimdiki halde muhayyerdir. Sulhün, çarpışan ideolojilerden hangisine göre şekilleşeceği ve kaderleşeceği şimdiden kestrlemez. Bu görüş, bir evetin ancak dörtte birile tasdik olunabilir. Zira, sulhlerin prensip ve kadrolarını tayin eden elbette harplerin sebepleridir. Geçen harpte de henüz hangi tarafın galip geleceği bilinmediği bir zamanda, Vilson prensipleri sulhün prensiplerini çizmiştri. Bu prensipler, şüphesz, harbin sebep ve tecrübelerinden süzülerek şuurlandırılmış bazlar ve esaslardı. Vâkıa geçen harbin sulhü tamamile bu prensiplere uydurulamamıştır. Fakat bu prensipler ideal bir sulhü, döğüşen taraflara, tabloştırmış ve sulha bu prensiplerden girilmiştir.

Bu defa böyle net, olgun ve kesin prensipler ilân edilmiş değildir. Bu harbin nasıl bir sulha ulaşabileceğini, hangi taraf galip gelirse gelsin, barışın hangi prenspler üzerine kurulcağı mukadder ve çaresiz olduğunu araştırabilmek için, ortada mihver tarafının üçlü paktı ve karşı tarafın Atlantik paktı ile tarafların zaman zaman tekrarladıkları, gayet kısık aydınlıklı demeçlerden başka ortada hiç bir döküman yoktur.

Bu paktlar ve bu demeçler incelenerek, hele harbin sebepleri ele alınarak, hangi taraf galp gelirse gelsin, dünyayı nasıl bir sulhün mukadderatı beklediğini kestirmek mümkün müdür?

Bence, harbin çarptığı büyük ve müsbet tecrübe, harbin birlikte yuvarlamakta olduğu ufak lı büyüklü ve dağınık malûmlar ele alınarak, belki nasıl bir sulh dikte edileceğini, değil, fakat hangi taraf galip gelirse gelsin nasıl bir sulh kaderinin inşa edilmekte olduğunu ve, hususile, ikinci cihan harbinin ideal sulhünün nasıl olabileceğini tarafsız bir düşünüş ve tahlilci bir kritikle araştırmak kabildir. Hiç değilse, gelecek sulhün prensiplerini ve dünyanın nasıl bir terkip, bir senteze doğru gittiğini araştırabiliriz.

İşte, bir iki yazı kadrosu içinde bunu belirtmek ve tarafsız bir düşünüşün projektörile sulhün karanlığa gömülü mimarisini hiç olmazsa bir ân için, bir maket halinde, seçilebilecek bir aydınlıkta görebilmeye çalışmak dileğindeyim.

Bu, elbetteki, benim tarafımdan dünyaya bir sulh teklifi olamaz. Fakat, sadece, şudur:

Harbin dünyaya teklif ettiği sulhü aramak.

Kaldı ki her düşünen insan, büyük sulh meselesini, imkânlarını, şartlarını ve ideal plânını incelemekte hürdür.

Yakacak maddeleri fiatları

Tacirler de odun fiatlarını kısmen düşürdüler

15 bin ton odun civar iskelelerde vasıta bekliyor

Mahrukat ofisinin memurlara ve halka meşe odununu depoda teslim 830 kuruşa vereceği yazılmıştı. Bu rakam içinde ikametgâha kadar olan nakil parası dahil değildir.

Bu karar, odun ve kömür toptancıları tarafından alâka ile karşılanmış ve tacirler, aynı cins odunu kendilerinin de eve teslmi 10 liraya vereceklerini bildirmiştir. Böylelikle ofisin kurulmasındaki nâzım rolü oynama gayesi, tacirlerin fiatları düşürmeği kabul etmelerile bir dereceye kadar tahakkuk etmiş olmaktadır. Bugün perakende odunun 12 liradan aşağı satılmadığı nazarı dikkate alınırsa verilen kararın ehemmiyeti kendiliğinden meydana çıkar.

Bundan başka tacirler, sırf İstanbul için Kabakça, Sinekli ve Çerkesköy istasyonlarında 15 bin ton odun ve kömürleri bulunduğunu söylemekte ve vesaiti nakliye istemektedirler.

Civar köylerde ekmek karnesiz satılacak

Bu karar bugünden itibaren tatbik edilecek

Belediye hudutları haricindeki köylerde bugünden itibaren ekmek karnesiz satılacaktır. Vilâyet, bu karnelerin toplanmasında idare âmirlerinin lâyık olduğu dikkat ve ehemmiyette çalışmalarını temin için bugün mülhakata mufassal bir tamim göndereceektir. Buralardaki serbest ekmek satışında hiç bir aksaklığa meydan verilmemesi ve hiç kimsenin ekmeksiz kalmaması için bütün tedbirler alınacaktır.

Memurlar kooperatifi gıda maddesi de dağıtacak

İstanbul vilâyet memurları kooperatifinin hissedarlarına taksitle gıda maddeleri tevziatı da yapılacağı haber alınmıştr. Birçok müesseselerden kooperatife yazılmak istiyenler çoğalmıştır.

Bütün bu talepler kabul edildiği takdirde kooperatifin hissedarlar adedinin 10 bini bulacağı hesaplanmaktadır. Vilâyet, bugün, alâkadarlara bir tamim göndererek kooperatife ne suretle iştirak edileceğini mufassalan bildirecektir.

DIŞ POLİTİKA

Arjantin ve harp

Yazan: Ali Kemal SUNMAN

Amerikanın cenubundaki cümhuriyeterin en büyüğü olan Brezilyadan sonra şimdi.., Arjantin de harbe greceği gelen malûmattan anlaşılmaktadır. Lâkin Amerika mihver aleyhindeki vaziyetini daha evvel belli etmişti. Fakat cenubun hudutları geniş iki devleti bu davada Anglo Sakson tarafından geçerek harbe girmekle bundan sonra gelecek vekayii nasıl ehemmiyetle düşündüklerini göstermiş oluyorlar.

Brezilya ile Arjantin Atlas Okyanusuna sahilleri olan memleketlerdir. Haritaya bakınca bundan böyle Atlas Okyanosunda sahilleri olan o emleketlerin bu harpteki coğrfi ehemmiyetleri göz önüne gelmektedir. Cenubî Amerika devletlerinin bitaraf kalmaları mihve için pek istenen bir haldi. Lâkin çok geçmeden cenup devletleri mihver aleyhine vaziyet almıştır. Ancak Lâtin Amerika devletlerinin ne vakit mihver aleyhine harbe girecekleri kestirilemiyordu. Sonra mihver tarafının o memleketlerdeki faaliyetinden büyük neticeler bekliyenler vardı. Şimalî Abrika ile cenubun arasında bu harpte işbirliği edilmesine mâni olunabileceği düşünülüyordu. Çünkü daha harpten evvel mihver tarafından cenubî Amerikada kendisi için pek müsait bir saha hazırladığı söyleniyordu. Halbuki bugün filyatında görülen Amerikanın Anglo Sakson âlemi ile iş birliğini iyiden iyiye karar vermiş olduğu ve harekete geçtiğidir.

Atlas Okyanusunda Brezilya ve Arjantin sahillerinde mihver tarafından denizaltı gemileri için barınacak yer bulmak ümidi kayboluyor. Buna mukabil müttefiklerin deniz kuvvetleri için cenubî Amerikanın o vâsi sahillerinden istifade etmek daha kolaylaşacaktır. Geçen seferki dünya harbinin arifesinde Arjantin Cümhurreisi Pena öldüğü zaman memleketi gelecek dünya harbinin milletler arası münasebetlerinin o kadar zorlaşacağı yerde de idare etmek işi ondan sonraki reise kalıyordu. Arjantin harice hububat yollayan, her tarafla geniş mikyasta ticareti olan bir memlektti. Reis intihap edilen Cümhurreisi Pleza 1914 harbinde tam bir bitaraflık ilân etti. O zaman görüldü ki Avrupya hububat yollamakta Arjantinin oynadığı rol pek mühimdir. Harpten evvel Arjantin tarafından Almanyaya buğday yollanıyor, yapılmış eşya alınıyordu. Harpte Almanya ile Arjantin arasındaki alış veriş kesildi. Buna mukabil Arjantinin istediği eşyayı şimalî Amerika kendisine vermeğe başladı. Sonra Arjantin buğdayını ngiltereye döküp satıyor, bu yüzden çok kazanmıştı. Sulhten sonra da Milletler Cemiyetinde mevki alan cenubî Amerika cümhuriyetlerinin birincilerinden olmuştur. Arjantin dünya sulhünün sağlam esaslara istinat ettirilmesi işinde faal bir rol oynamak istiyen zengin memleketlerden biri olmuştur. Fakat bu harbin arifesinde cenubî Amerika memleketleri için de istikbalde Amerikan kıtasını müdafaa zarureti baş gösterecegi anlaşılıyordu. Onun için bugün Arjantinin de mihver aleyhine harbe girmesi Yeni DDünya kıtasını müdafaa için bütün Amerikalılarca verilmiş kararların tatbikatmdan sayılacktır.

SÖZ GELİŞİ

Muharrirler Jübilesi

Arada sırada bir artistin jübilesi yapıldığını görüyoruz. Haklı olarak bu emektar santkâra herkes bir şükran karşılığı yardıma koşar ve sn'atkârlar jübilelerde oldukça yüklü bir mükâfat alırlar.

İlk defa, ilk yazısı 50 yıl önce çıkmış emektar muharrirlere de önümüzdeki ay jübile yapılacak. Nasıl? Üniversite konferans salonunda toplanıp güzel lâflarla kutlanacaklar.. Ne buyrulur? Muharrirlerin jübilesi de yine muharrirce değil mi?!..

●

KİM DEMİŞ?

Bir gazete bağırıyor:

— Odun ve kömürcüler vurgunculuğa hazırlanıyor.. Buna seyirci mi kalacağız?..

Kim demiş?. Hayır azizim, seyirci filân kalacak değiliz. Yoook!.

Koyacakları fiyattan gidip alacağız!!

CİMBİZ

Kumkapı kazası tahkikatı

Geçenlerde Kumkapıya inen yokuşta firenleri bozularak kaza yapan belediyeye ait çöp kamyonu şoförü ile kazaya sebebiyet veren diğer alâkalılar hakkındaki tahkikat dün sona ermiştir.

Tahkikat neticesinde, kaza yapan kamyonun son defa Osep isminde bir motör tamircisi tarafından tamir edildiği ve bu tamirin esaslı yapılmadığı ve şoför Hasan Yelkenin de yokuştan vitessiz indiği, bu suretle gerek tamircinin, gerek şoförün kazanın vukuunda kabahatli görildükleri anlasılmıştır.

YAŞANMIŞ MÜTHİŞ MACERALAR

ALLAHIN BELÂSI

Yazan: AL JENINGS

Tefrika No. 48

Türkçesi: MUAMMER ALATUR

Kan beynime sıçradı. Bu haberi işitince âdetâ deliye dönmüştüm.

Hemen posta odasına koştum. Bagajımı hazırlamış, oraya bırakmıştım. Hepsine bir tekme vurdum. Halbuki bu bagajın içnde ne hatıralar vardı. Mahpusların fotoğrafları, bir hırsızın benim için imal ettiği çelik saat tahta kutular, daha neler, neler. Hepsi de mahpuslardan her birinden bana verilmiş hediyeler.

Hakikaten bu kadar kıymetli hatıraları bir tekme vuruşu ile dağıtışım, Raydler'in de tuhafına gitmişti.

İhtiyar adam:

— Etme, eyleme, ne oluyorsun? la karışık, benim dağıttığım bu ufak şeyleri toplamağa çalışıyordu.

Bu dağılmış hazinemi bir mendilin içine topladı:

— Bugün neye bu kadar sinirlisin? diye sordu. Deli mi oldun nedir, al bunları yerine koy!

Cevap verdim:

— Daha beş senelik mahkûmiyetim varmış!

— Anlamadım:

— Başka hapishanede de beş senelik mahkûmiyetim varmış. Benim buradaki müebbet mahkûmiyetim kâfi değilmiş gibi...

Raydlerin ağzı açık kaldı:

— Alay mı ediyorsun? dedi.

Elindeki bağlı mendili kaptım ve dışarıya frladm. Arkamdan sesini duydum:

— Jenings, bir Allaha ısmarladık ta yok mu?

Raydler sakat olmasaydı, belki arkamdan koşup gelecekti. Faakt ellerini uzatıp, ağlamağa başladığını da anladım.

KADEŞİM FRANK

Liven Vort hapishanesine giren mahkûmlar, evvelâ bir takım muameleye tâbi tutulurlar Cepheden, yandan foğrafları çekilir, parmak izleri alınır.

Bir hapishaneden çıkıp öteki hapishaneye gitmek mecburiyeti, tasavvur edin, insanın üzerinde nasıl elim bir tesir hasıl eder.

Direktör bana uğursuz haberi verdigi zaman, artık yaşamağa hiç bir hevesim kalmamıştı, bir yeis çukuruna yuvarlanmıştım. Kendimi toparlıyamıyordum.

Hattâ kardeşim Frank'ı görmek, onun yanaklarından öpmek benim için büyük bir saadet sayılrd. Fakat bu saadeti dahi beğenmiyordum. Doğrusu kardeşimle hapishanede buluşmak gücüme gidiyordu.

Zaten, buluşmamız da aklıma geldiği kadar hazin oldu. Uzun seneler her şeye karşı birlikte mücadele ettiğimiz iki kardeş. Nitekim düşündüğüm gibi oldu. Frank hapishaneye girdiğim zaman, sessiz sesiz bana baktı. Ben de hiç sesimi çıkarmadan ona bakıyordum.

İkimiz de anlıyorduk ki, mağlûp edilmiş insanlarız. İlk defa karşı karşıya geldiğimiz zaman hemen hiç bir şey konuşmadık.

Fakat gardiyan, başile bana işaret etti. Yani demek istedi ki, arık fazla konuşuk.

.....

İçimde sanki bir şeyler kırılmış, parçalanmıştı.

Günler, haftalar, aylar geçti. Bir türlü kendimi toparlıyamıyordum. Hiçbir şeye hemmiyet vermiyordum. Dünyaya küsmüştüm. Bitkin bir haldeydim. Artık hiçbir şeye inanmıyordum, bir şey arzu etmiyorudm. Kimseye bir şey yazmıyordum. Sanki bir nevi uyku hastalığına kapılmıştım. Hattâ birisi çıkıp gelse de, tahliyemi müjdelese bile, beni bu bitkin halimden kurtaramazdı. Mâneviyatım çok sarsılmıştı.

Altı ay böyle geçti.

Ohyo hapishanesinden çıktıktan sonra bana karşı oynanan bir oyunla tekrar başka bir hapishaneye girmekteki fecaat tahammül edilir şey değildi.

Böyle günlerde idi ki, babam uğraşa uğraşa buradan tahliyemi temin etmişti. En son dakika da Vaşingtonda temyiz mahkemesine başvurmuş, vaziyetimi anlatmış ,bana karşı oynanan oyunu izah etmiş ve nihayet temyizden tahliyem için karar almağa muvaffak olmuşu.

Fakat ben de Liven Vort hapishanesinde sanki ruhsuz bir insan kalbi haline girmiştim.

Hapishane direktörünün odasında tahliye kâğıdımı ve usulen verilen beş doları alırken, insanlara ve her şeye karşı o kadar kayıtsız ve alâkasızdım ki. İçimde sevinmek hissi bile kalmamıştı.

(Daha var)

ANKARA HABERLERİ

Hariciye Vekilimiz tamamen iyileşti

Alman Profesörünün dün akşam şerefine verdiği ziyafette hazır bulundu

Ankara, 30 (Radyo gazetesi) — Memnuniyetle öğrendiğimize göre Hariciye Vekilimiz Numan Menemencioğlu geçirdiği iki âmeliyattan sonra tamamile iyileşerek Nümune hastahanesinden çıkmıştır.

Profesör doktor Zaverburg tarafından iyileşmesi şerefine bu akşam verilen ziyafette hazır bulunmuştur.

(İKDAM) — Sayın Hariciye Vekilimizin iyileşmesinden duyduğumuz büyük memnuniyet ve sevinci kaydederken kendisine geçmiş olsun der ve sıhhat ve afiyetler dileriz.

Millî Müdafaa istikrazı yarım milyon fazla taleple hapandı

Ankara, 30 (A.A.) — Maliye Vekili Fuat Ağralı Anadolu ajansına şu beyanatta bulunmuştur:

«— Millî Müdafaa istikrazının 40 milyon liralık ilk kısmı muayyen olan 15 günlük müddet içinde 500,000 liralık talep fazlası ile kapanmışı ve bu akşamdan itibaren tahvil satışına son verilmiştir.

Hasılâtı tamamen Millî Müdafaa masraflarını karşılayacak olan bu istikrazın muayyen zamanda fazlası ile kapanmasını temin hususunda evvelki istikrazlarda olduğu gibi gösterdikleri kıymetli alâkadan dolayı yurtdaşlarıma teşekkürlerimi sunarım.»

İngiliz ve Almanlara üzüm satışları

Ankara, 30 (İkdam muhabirinden) — İzmirde İngilizlere 12500 ton üzüm satılmıştır. Almanlar da üzüm almak istediklerinden temaslara başlanmıştır.

Benzin tahdidi salâhiyeti Ticaret Vekâletine veriliyor

Ankara, 30 (Radyo gazetesi) — Yarın çıkacak bir kararname ile şimdiye kadar Başvekâletçe yapılan nakil vasıtalarına verilen mayi mahrukun tahdit ve tesbiti salâhiyeti Ticaret Vekâletine devredilmektedir.

Şeker parası ile hastahane yapılacak

Ankara, 30 (İkdam muhabirinden) — Şeker resminden artan üç buçuk milyon kra ile memleketin muhtelif yerlerinde dispanser ve hastahane yapılması için Sıhhiye Vekâletince bir kanun projesi hazırlanmaktadır.

Her malın üstünde etiket bulunacak

Ankara, 30 (İkdam muhabiden) — Mallar üzerine fiat eketi konması mecburiyetinin sıkı surette tatbiki için Ticaret Vekâletinden vilâyetlere bir tamim gönderilmişir.

Nakil Vasıtaları

(Baş tarafı 1 incide)

ri ve dükkânlar saat 22 de kapatılacaktır. Bütün müessese-lerin ve dükkânların elektrik tezyinat, vitrin tenviratı yasak edilecektir. Tramvay, otobüs ve banliyö trenleri son seferlerini saat 22 de yapacaklardır. Cadde ve sokaklardaki elektriklerin bir kısmı söndürülecek ve ampüller fazla aralıklı olacaktır.

Bu kararlar bugünlerde yürürlüğe girecektir.

Evvelce saat 19 da kapatılan dükkânlar da saat 18 de tatil yapacaklardır.

ALMANLARA GÖRE

(Baş tarafı 1 inci sahifede)

pışmalarında ve hava karşıkoyma ateşile, 22 si ordu teşkilleri tarafından, dördü zaptedilmek, 17 si yerde tahrip olunmak suretile 816 uçak kaybetmiş bulunmaktadır. Böylece düşman uçak kayıpları 990 a yükselmiştir. Ayni devre içinde Alman hava kuvvetleri doğu cephesinde yalnız 77 uçak kaybetmişlerdir.

Davanın dönüp dolaşıp dayandığı nokta

(Başmakaleden devam)

sa bu vaziyet karşısında sabit gelirler ve aylıkçılar hakkında bazı hafifletici tedbirler almaktagecikmemek herhalde gereklidir. Bu tedbirin en kolayı ve tesirlisi bizce muayyen bir kazanç seviyesnin altında gelirli bulunanlara ucuz ve maliyetine ayniyat verebilmek, bu hususda bilhassa büyük şehirlerde devlet veya belediye mağazaları açmak; spekülâtörler hakkında da ağır ceza yoluna gitmektir.

SÜKRÜ AHMET

Yeni Neşriyat

PERDE VE SAHNE: Bu tiyatro ve sinema mecmuasının ilk teşrin sayısı kıymetli yazılar ve zengin münderecatla çıkmıştır

Dün geceki kaza

Bir kız çocuğu tramvay altında kalarak öldü

Müddeiumumilik hâdiseye elkoydu

Dün akşam beyoğlunda bir kaza olmuş, 4 yaşında bir kız çocuğu tramvay altında kalarak baş; parçalanmk suretile ölmüştür. Hâdise şöyle olmuştur:

Dün kşam, saat 18,30 da Tepebaşına giden cadde üzerinde, küçük bir çocuğun elinden tutan bir kadın caddenin bir tarafından öbür tarafına geçmek isterken, karşılarına birdenbire hızla gelen bir tramvay çıkmış ve kadın çocuğu tramvayın önünden çekmeğe muvaffak olamıyarak çocuk, başı tekerleklerin altında ezilerek kanlar içinde can vermiştir. Annesine bir şey olmamıştır.

Yaptığımız tahkikata göre, tramvay Maçka - Beyazıt tramvayıdır ve vatmanı Vahit isminde biridir. Kazaya kurban giden küçük kız da Tozkoparanda 59 numarada oturan Abdullahın kızı Ceşmimeldir.

Vak'ayı müteakip hâdise mahalline giden nöbetçi Müddeiumumîsi tahkikata elkoymuştur.

Evlere petrol fişi dağıtılacak

Belediye iktısat müdürlüğü, petrol fişi tevziine başlamıştır. Her eve, bu fişlerle, ayda ikişer litre petrol verilecektir.

Şehir Meclisi

(Baş tarafı 1 inci sahifede)

Reylerini kullanların nüfus cüzdanlarına bir damga vurulacaktır.

Birinciteşrinin 10 uncu günü akşamına kadar reyler tamamen kullanılmış olacaktır

TAÇLI DELİLER

Deli Petronun Hususî Hayatı

Rusyayı tek başına kuran adamın hususî hayatı ibret, hayret ve dehşetle okunmağa değer bir romandır

— 1 —

Çeviren
Reşat Ekrem Koçu

Tarihin «Büyük» ve «Deli» ünvan ve lâkabını verdiği Çar Birinci Petro'nun, Rusya İmparatorluğunu tek başına kuran adam olduğunu kimse inkâr edemez.

Deli Petro'nun hayatı hususiyesi, ibret ile, hayret ile, dehşetle okunmağa değer bir roman dır. Bu romana başlamadan, Romanof'ların Birinci Petro'ya kadar olan tarihçesini hulâsa etmek faydalıdır.

1613 te Moskova Çarlığına seçilen hanedanın müessisi Mihail Romanof, kendi halinde, sessiz, memleketinde tebaasının kendi aralarında iyi geçiminden başka bir şey düşünmeyen bir adamdı.

Oğlu Aleksis, aksine, cengâver bir hükümdar oldu; tebaasının zenginliği, yegâne idealiydi: Topraktan âzamî istifade için çalıştı ve bu hususta hiç bir şeyi ihmal etmedi, Rusyada bir çok kumaş tezgâhları kurdurtu, ecnebilerin hünner ve ihtisasından istifade etti. Dindardı, şefkatli bir baba idi, tebaasının anane ve itikadına hürmekârdı. İngilizler, Kralları Birinci Şarlı idam ettikleri zaman, bunu protesto eden yegâne hükümdar o oldu.

Muhtelif karılarından, üç oğlu sekiz kızı olmuştu, öldükten sonra, oğlanların üçü de birbiri arkasından tahta çıktılar.

En büyükleri Fedor, on beş yaşında idi; zayıf seciyeli bir hükümdar oldu ve kısa saltanatı da hastalıklarla geçti; ölümünde, Rus zadegânı hemen hiç konuşamıyan ve gözleri bir adım ilerisini seçemiyecek derecede zayıf bir budala olan ortancaları İvan'a Aleksis'in bir başka kadından olmuş en küçük oğlu Petro'yu tercih etti.

Fakat, Deli Petro'nun tahta oturuşu, sadece parlak bir talihin eseri değildir; bu hâdisede Straliç'lerle İvanın kız kardeşi Sofiya'nın büyük bir rolü oldu; asker ocağına dayanan bu prenses, küçük Petro'yu tahta oturttukan sonra, yedi yıl, büyük bir devlet adamı olan prens Vasil Galiçyenin nüfuzu altında Rusyanın hakikî sahibi oldu; nihayet, on sekizinci yaşına basan Petro, cür'etkâr bir hükûmet darbesile üvey kız kardeşini devirerek, o zamanlar çok geri bir millet olan Rusların başına geçti ve bu tarihten itibaren, cihanın gözlerini, şahsının etrafında topladı; memleketindeki inkılâp hareketleri de kansız olmadı, Petro, Rusları Avrupalılştırmak için, yumruğunu milletinin başından eksik etmedi.

☆

Bu simanın meziyet ve kusurları, Rusların arasında fevkalâde sayılacak kadar sivrilmiş değildir. Petro, kül halinde azmiyetlidir, onun madî ve ahlâkî kuvveti o zaman göze çarpar; yürüdüğü yollardan sapsa bile hedefini kaybetmeyen adamdır; önüne tesadüflerin çıkardığı yollarda dahi, kat'i kararını vermeden yürümez; vasıtalarını kullanmadan, onları inceden inceye tetkik ve tecrübe eder; ve her giriştiği işin başlangıç saatini büyük bir sabır ve tahammül ile bekler. Muvaffakiyetlerinin bütün esrarı da buradadır. Petro'nun yürek büyüklüğü methedilmemiştir; onun kararlarındaki kat'iyyet ve isabet göze çarpmamıştır; dev yapılı vücudile ruhî metaneti ve hayat aşkı arasındaki ahenk tetkik edilmemiş; Petro, hemen daima, işleri bakımından hayret ile temaşa edilmiş, fakat hemen hiç bir san'akâr ve müverrihin sempatisini kazanmamış bir büyük hükümdar olmuştur.

★

Petronun doğumu, oldukça karanlıktır. Bütün erkek ve kız kardeşleri cılızdı; damarlarında, hastalıklı, bozulmuş bir kan dolaşıyordu; Petro'nun, o atlet yapısını, çelikten adelelerini, hayatiyet kudretini kimden tevarüs ettiği uzun zaman soruldu. Bu acaba dikkatli bir beden terbiyesinin ve hususî bir rejimin mahsulü mü idi? Belki!

Bu dev yapılı atletin, oldukça ağır bir inkişaf ile serpildiği de söylenir. Çocukluğunda, uzun zaman yürümemiş; üç yaşına kadar sütninesi tarafından emzirilmiş; on bir yaşında iken, hâlâ okuma yazma bilmezmiş!...

Çocukluğunda, müstakbel bir kahramanı hiç te vâdetmiyordu· Fevkalâde sinirli, herkesin tesiri altında kalır; daimî bir iç sıkıntısından bunalır, boğulacak gibi olurdu. Bu haller, delikanlılık çağlarına kadar devam etmiştir.

★

Uzun zaman sudan korkmuş, bütün mayiatın karşısında da kılları diken diken olup irkilmiştir. Bu sinir buhranının sebebi olarak şöyle bir vak'a naklederler

Beş yaşında, araba ile, ve sütninesinin kucağında uyumuş olarak bir derenin üzerinden geçiyorlarmış; su çağıltısından dehşet içinde uyanmış... O gün den itibaren de, suya titremeden bakamamış!... Onu suya alıştıran, arkadaşları olmuştur. Derelere girip Petronun gözü önünde yıkanmışlar. genç hükümdara, boğularak ölmenin nadir kazalardan olduğunu isbat etmişler, Petroyu nihayet suya sokup alıştırmışlardır. Bilâhare öyle olmuştur ki, deniz, göl veya ırmak kenarında bulunduğu zamanlar, Petro, karada yatmamıştır bir gemici gibi çürük bir teknenin içini yatak odasına daima tercih etmiştir.

1723 te Rigada bulunuyordu, nöbetleri üç günde bir gelen şiddetli bir sıtmaya tuuldu; yatağını hemen limanda duran bir harp gemisinin güveresine naklettirdi ve bir kaç gün içinde ayağa kalktı.

(Devamı yarın)

Kumanda heyetinde tebeddül

Londra, 30 (A.A.) — Vişiden bildirildiğine göre Alman kumanda heyetinde tekrar değişiklik cephesi kumandanı Mareşal Fon Bock azledilerek, yerine Fon List getirilmiştir. General Holt de, List ile birlikte Stalingrad cephesine gelmişir.

Von Kuehler Leningrada taarruza hazırlanıyor

Londra, 30 (A.A.) — Zannedildiğine göre, orta Rusyanın şimalindeki Alman kıt'aları kumandanlığına Von Leeb'in yerine Mareşal Von Kuehler tayin edilmiştir. Ve Leningrada karşı bir büyük hücuma geçmeğe hazırlanmaktadır. Halbuki Staligradın akıbeti müphem kaldığı müddet gerek Almanların, gerek Rusların bu cihetten taarruza kalkmaları güçtür.

Von B Bock Berlinde bekleniyor

Londra, 30 (A.A.) Daily Ekspres gazetesinin askerî muharriri Morley Richards yazıyor:

Von Bock'un sonbahar ve kış tâbiyesi hakkında müzakerede bulunmak üzere umumî karargâha gitmiş ve kumandayı General Hoth'a bırakmış olması muhtemeldir. Von Bock, belki de Stalingarada hiç dönmiyecektir.

Romel de Berlinde

Berlin, 30 (A.A.) —Führerin nutkunu irat edeceği Berlindeki Spor sarayında hazır bulunan yüksek şahsiyetler arasında, şimal Afrikadaki mihver kuvvetleri başkumutanı Mareşal Rommel hareretle alkışlanmıştır.

Memurlar az ve sabit gelirliler

(Baştarafı 1 inci sahifede)

lâyetlere buğday verilmesi müddeti yarın (bugün) bitmekte idi. Yeni kararlarla bu müddet biraz daha uzatılmış bulunmaktadır.

VEKİLLER HEYETİ TOPLANDI

Ankara, 30 (İkdam muhabirinden) — Vekiller Heyeti bugün (dün) saat 15,30 da Başvekil Şükrü Saracoğlunun başkanlığında toplanmıştır. Bu toplantıda ticaret ve iaşe işlerinin görüşüldüğü tahmin olunmaktadır.

Fon Papenin seyahati meselesi

Berlin, 30 (A.A.) — Yarı resmî bir kaynaktan haber veriliyor:

Almanyanın Ankara Büyük Elçisi Mösyö Fon Papenin Almanyaya seyahati hakkında bir çok tahminler yürütülüyor. Salâhiyetli Berlin mahfilleri büyük elçinin ziyaretinin hiç bir siyasî maksadı bulunmadığını söylüyor.

AKINTIYA KÜREK

fetler ve meziyetler gösteren üstadın verimli hayatı, bu iddiyı inkâr olunmaz bir kudretle teyid eden ölmez vesikalarla dolu değil mi?

Şimdi, «Dikili» kaymakmının şahsında, eski ve derin bir davanın müdafaasına uğraşırken, vekâletimi merhum Ahmet Mithatın temiz ruhundan alıyorum. Temenni ederim ki gazeteler, eski bir meslekdaşın haklı davasını korumak yükünü, yalnız benim nâçiz kalemime bırakmasınlar...

Şu ana kadar yazdıklarım, bu derin mevzua sadece içtimaî cepheden dokunuyor. Halbuki bence, hâdisenin bir de hukuki cephesi var ki, işleyen her kafayı üzerine çekmemesi mümkün değildir.

Bu iddiayı biraz aydınlığa kavuşturabilmek için, müsaadenizle, Dikili kaymakamının davasını hayalen takip edelim:

Bu vatandaşın işlediği suçun kanun kitabındaki adı: «resmî evrak üzerinde sahtekârlık» dır. Ve mücrime verilebilecek kanunî cezaların en hafifi, bir sene hapistir. Suçluya karşı en geniş «anlayış» ı gösterebilecek hâkimin bile kanundan, koparabileceği izin, bu cezayı, nihayet altı aya indirmektir. Fakat gazetelerden, senelerce dürüst çalıştığını, defalarca takdire hak kazandığı, ve liyakatinin halisiyetini filen isbat ettiğini öğrendiğimiz Dikili kaymakamını, -yalnız diploması halis olmadığı için- cezaya uğratmak , -hattâ bu kadarcık cezaya uğratmak bile- bu kararı mzalıyacak hâkimin vicdanında, derin bir sızı bırakacaktır. Zira, gazetelerde okuduklarımız doğruysa, bu hâdisede kanunun bulabileceği «kast»; cürmün tekevvününe lâyıkile medar olabilecek mahiyette değildir.

Fakat buna rağmen, faraza bir muhtekirin, «devleti iğfal etmek» için yaptığı sahtekârlığa yalnız üç ay hapis cezası veren kanun, Dikili kaymakamının «devlete hizmet etmek» için yaptığı sahtekârlığı, daha şiddetle karşılayacak; çünkü hâkim, -hayatın karşısına çıkarabileceği böyle fevkalâde hâdiseler karşısında bile, -vereceği karar,- elindeki kitaba uydurmak zorundadır.

Onun içtihad serbestisi, onun tecil salâhiyeti, onun takdir hakkı, hayatın yaratabileceğini umulmaz hâdiseler gibi namahdud değildir.

Hatırlatayım ki, uzun memuriyet haytını diplomalı kaymakamlarımızdan bir çoklarına imtisal nümunesi olarak gösterebileceğimiz Dikil kaymakamının bugünkü hazin vaziyeti, kanunun hayat karşısındaki darlığını, ve hâkimin kanun önündeki müşkül durumunu dikkatle incelememizi, zaruri kılan yegâne hâdise değildir. Bu itibarla, hâkimin içtihad serbestisini, tecil salâhiyetini, takdir hakkını genişletmek, kanunu zaman zaman hâdiselere tıpa tıp oyalamamaktan kurtarmanın ilk akla gelen çaresidir.

Bence, hâkimin bu derece hududsuz bir salâhiyeti sui istimal etmesi ihtimalinden korkulamaz: Zira maazallah, hâkimin vicdanına karşı beslediğimiz emniyet, böyle müthiş bir korkuya mahal bırakacak kadar mahdud olsaydı, bütün mahkeme kürsülerini hiç tereddütsüz topa tutmak lâzım gelirdi!..

Hitler mühim bir nutuk söyledi

(Baş tarafı 1 inci sahifede)

RUZVELTİN YAPTIGI İŞLER

Führer, bir cumhur reisinin meselâ: «İstikbalde herkese sefalete düşmemek hakkını vermek istiyoruz» demekle veya buna benzer bir şey söylemekle pek akıllıca hareket ettiğine işaret etmiştir.

Halbuki bu cumhur reisi harbe müdahale etmeksizin memleketin bütün iş kuvvetini faydalı istihsallere tahsis etseydi ve bilhassa her kilometre murabbaına on kişi isabet eden topraklarda yaşayan kendi milletini düşünerek onu sefalete ve zarurete düşürmeseydi ve 13 milyon kişinin işsiz kalmasına sebep olmasaydı daha isabetli bir harekette bulunmuş olurdu. Bu baylar dünyanın karşısına çıkıp kendilerine bir kurtarıcı süsü vererek: «Geçmişdeki sefaletin bir daha avdet etmemesi için istikbalde herşeyi yapacağız» diyorlar, Bu sözleri işitdince anlıyoruz ki imparatorluklara malik olmuş olanlar kendi memleketlerinde bizden daha evvel kendi milletleri ile alâkadar olmak iktidarında idiler. Her halde biz yalnız hiçbir şeye inanmakla kalmadık, aynı zamanda vazifemiz olduğunu zannettiğimiz şeyleri yaptık ve şimdi düşmanı son zafere kadar mağlup etmek lâzım geldiğine inanıyoruz, Biz buna inanıyoruz ve bunu yapmaktan geri dummayacağız.

DİEPPE BASKINI

Dieppe'e telmih eden Führer ikinci cephe meselesi hakında Çerçile hitap ederek demiştir ki:

Düşman yeni bir karaya çıkma hareketi esnasında kendi seçtiği bir mahalde yine dokuz saat tutunmağa muvaffak olursa kendini bahtiyar addedebilir

BU YILIN PROGRAMI

Führer bu senenin programını şöyle hulâsa etmiştir:

1 — Elde bulunması lâzım gelen her ne olursa olsun elde tutmak,

2 — Her ne olursa olsun ancak icab ettiği yerde taarruz etmek,

Başka bir hdef de Plütokrasinin ve Bolşevikliğin yok edilmesidir.

Führer, Stalingrad ile bütün Dinyeper, Don ve Volga sisteminin stratejik mânasından bahsederek Stalingradın zaptedileceğine ve tesis edilen barajın bu suretle kuvvetlendirilmiş olacağına dair yeniden teminat vermiştir O zaman almanları ve müttefik kıtaları buradan kimse çıkaramıyacaktır.

Führer bundan sonra Alman milletinin 1942 senesinde en büyük imtihanı geçirdiğini söyliyerek demiştir ki:

Kış harbi

«1941/1942 kışı bu imtihanlara vesile olmuştur. Alman milletini ve bilhassa Alman ordusunu mukadderatı lâhiye bir yoklamadan geçirmiştir. Bundan daha acı bir şey olmamıştır. Ve olmayacaktır. Bu son derece ağır ve çetin bir imtihandı. Buna rağmen biz yalnız bu çetin merhaleyi atlatmakla iktifa etmedik, aynı zamanda yeni taarruza başlayacak olan hücum tümenlerini teşkil ettik ve bunları yetiştirdik. Bu taarruz belki düşmanlarımızın zannettiği gibi cereyan etmiyor.

Erişilecek hedefler

Gözlerimizi geride kalan üç harp senesine çevirdiğimiz zaman kendimizden memnun olabileceğimi zannediyorum. İlk hedefimiz Karadenizdeki hâkim vaziyetimiz emniyete almak ve Kırım yarımadasını kat'i surette temizlemekti. İki muharebe Kerç ve Sivastopol muharebeleri bu hedefin tahakkuku mkânını verdi ve hedefe vardıktan sonra Volkof cephesinde husule gelmiş olan bir çıkıntıyı düzeltmek icap etti ve mahzur da izale edilerek düşman kısmen yok edildi, kısmen de esir alındı. Fakat birden bire yeni bir vazife ile karşılaştık. Don stikametinde bir yarma hareketi için hazırlanmak lâzım geldi. Aradan geçen zaman içinde düşman Harkofdan başlayan bir tarruza geçmeğe, cenup cephemizi tamamile yıkabilmek için Dinyeper sahiline varmık maksadile cepheyi yarmağa azmetti. Düşmanlarımızın bu harekâtı ve büyük bir heyecanla takip ettiklerini şüphesiz hatırlarsınız. Harekât üç muharebede 75 den fazla Rus tümeninin imhasile neticelendi.

Büyük taarruzun başlangıcı

Bunun üzerine bizim büyük taarruzumuz başladı. Maksadımız evvelâ düşmanın son buğday bölgelerini elinden almak, sonra onu kok imaline elverişli olan son kömür menbalarından mahrum etmek, nihayet petrol bölgelerine yaklaşarak bu bölgeleri zaptetmek veya bunların irtibatını kesmekti. Düşmanın son muvasala damarı olan Volga ile irtibatını kesmek maksadile taarruza devam edilmesi lâzımdı. Bu hareket esnasında seçtiğimiz hedef Don kanalı ile Volga arasındaki bölge ve şehir olarak da Stalingrad idi. Bunu, bu şehrin Stalinin ismini taşıdığı için değil, mühim stratejik bir nokta olduğu için seçtik. Çünkü Rusyada muvasala damarı olarak Dinyeper, Don ve Volga alındığı takdirde Almanyada Elbe, Oder ve Tuna nehirlerinin alınmış olduğu takdirde husule gelecek vaziyete benzer bir vaziyet meydana getirilmiş

Stalingrad muharebesi

Şimdi neticede halledilecek olan Stalingradın vaziyet bahis mevzuudur. Bu şehrin alınmasile matlup olan kilit husule getirilmiş ve takviye edilmiş olacaktır. Kimsenin bizi buradan çıkarmayacağının emin olabilirsiniz.

Führer, Stalingradın alınacağını ve Almanyanın düşmanlarının bundan emin olmaları lâzım geldiğini söylemiştir. Harp esnasından Alman milletinin verdiği iane şimdiye kadar 4 milyar 73 milyon marka bulmuştur ki, bu miktar cenubî Amerika memleketlerinin bütün ithalât ve ihracat yekûnlarından fazlıdır. Kış yardım 1933 senesinderberi 5 milyarı geçmiştir.

Alman hava akınları

İngiliz tayyarelerinin Almanyaya yaptıkları taarruzlar hakkında Führer demiştir ki:

Bu hususta da cevap vereceğimiz saat gelecektir.

Führer, Almanya ile müttefiklerinin bu harpten muzaffer çıkacaklarını ve düşmanın hiç bir zaman onları yenmeğe muvaffak olamayacağını söyliyerek nutkunu bitirmiştir.

Göbels dedi ki :

(Baş tarafı 1 incide)

tirtir. Bu yalanlar aklı selime karşı bir takım tecavüzlerden ibarettir.

Nazır, üçlü pakt devletleri tarafından durmadan birbiri arkasından kazanılan muvaffakiyetlerin nihayet son zafere müncer olacağından şüphe edilmemek lâzım geldiğini söylemiş ve bu sözleri şiddetli alkışlarla karşılanmıştır. Alman silâhlarının kudreti hakkında düşmanların hiç bir fikre malik olmadıkları, yaptıklar propagandadan anlaşılmaktadır. Dördüncü harp senesinin başlangıcında Alman ordusu ve Almayanın müttefikleri iptidaî maddeler ve iaşe bakımından olduğu kadar siyasî ve askerî bakımdan da tamamile sarsılmaz vaziyettedirler.

İngiliz Sefiri İnönü Havacılık kampında

Ankara, 30 (İkdam Muhabirinden) — İngilterenin Ankara büyük elçisi yarın akşam (bu akşam) İnönü kasabasına giderek Türk kuşunun uçuş sahasını tetkik ederek şehrimize dönecektir.

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
ZIRAAT BANKASI

Kuruluş tarihi: 1888. — Sermayesi: 100,000,000 Türk lirası.
Şube ve ajans adedi: 265

Ziraî ve ticarî her nevi banka muameleleri
Para biriktirenlere 28,800 lira ikramiye veriyor.

Ziraat Bankasında kumbaralı ve ihbarsız tasarruf hesapkur'a ile aşağıdaki plâna göre ikramiyelerle senede 4 defa çekilecek kur'a ile aşağıdaki plâna göre ikramiye dağıtılacaktır.

4 A.	1,000	liralık	4,000 L.	100 Adet	50	liralık	5,000 L.
4 »	500	»	2,000 »	120 »	40	»	4,800 »
4 »	250	»	1,000 »				
40 »	100	»	4,000 »	160 »	20	»	3,200 »

DİKKAT: Hesaplarındaki paralar bir sene içinde 50 liradan aşağı düşmiyenlere ikramiye çıktığı takdirde % 20 fazlasile verilecektir.

Kur'alar senede 4 defa 11 mart 11 Haziran 11 Eylûl ve 11 Birincikânun tarihlerinde çekilecektir.

İstanbul Elektrik, Tramvay ve Tünel İşletmeleri Umum Müdürlüğünden

1 — İdarece 11 kalem pirinç malzeme ile muhtelif 695 adet çinko evha ayrı ayrı pazarlığa konmuştur.

2 — Pirinç malzeme için muvakkat teminat 400, çinko levhalar için de 500 liradır.

3 — Pirinç malzemenin pazarlığı 5/10/942 pazartesi günü, çinko levhaların pazarlığı da 7/10/942 çarşamba günü saat 15 de Metro Han binasının beşinci katında toplanacak olan komisyon muvacehesinde yapılacaktır

4 — İstekclilerin levazımda parasız olarak dağıtılmakta olan şartnameleri almaları ve kanunî vesikaları ve muvakkat teminatları ile muayyen günde pazarlığa iştirak etmeleri. (210)

Şirketi Hayriyeden

Mekteplerin 1/10/942 de açılması dolayısile tarifede yapılan değişikliği gösterir cetvellerin vapur ve iskelelere asıldığı sayın yolcularımıza ilân olunur.

YUCA ÜLKÜ LİSESİ

Müdürlüğünden: Derslere 1/X/1942 perşembe günü başlanacağından engele kalmış olanların bu sınavlarını en son 7/X/1942 tarihine kadar bitirmeleri gerektir. Engelli öğrencilerimiz günlerini öğrenmek üzere hemen okula gelmelidirler.

Askerî Fabrikalar Umum Müdürlüğünden

Bir yüksek inşaat mühendisi alınacaktır

Umum müdürlüğümüz merkez teşkilâtında istihdam edilmek üzere aşağıdaki şartlar dairesinde ücretli bir yüksek inşaat mühendisi alınacaktır.

1 — Memurin kanununun 4. cü madesinde yazılı evsafı haiz bulunmak.

2 — Mecburî askerlik vazifesini ifa etmiş bulunmak.

3 — Verilecek ücret 3656 sayılı kanun hükümlerine göre tesbit edilecektir

Müracaat edeceklerin sarih ve okunaklı adresleri yazılı dilekçelerine aşağıda yazılı vesikaları bağlayacaklardır.

A — Hüviyet cüzdanı veya musaddak sureti.

B — İyi durum mazbatası

C — Okul şahadetnamesi veya musaddak suretı ayaanacı memleketle tahsil etmiş olanların 3458 sayılı kanuna göre almaları iktiza eden yüksek mühendislik ruhsatnameleri aslı veya musaddak sureti.

D — Askerlik terhis vesikaları veya musaddak suretı.

E — Evvelce çalıştıkları yerlerde aldıkları bonservislerin aslı veya musaddak suretleri. (10235)

GRİPİN

Baş, diş, nezle, grip, romatizma

Nevralji, Kırıklık ve Bütün ağrılarınızı derhal keser

İcabında günde 3 kaşe alınabilir.

Radyo

1/10/942 PERŞEMBE

7,30 Program ve mem. saat ayarı,
7,32 Vücudunuzu çalıştıralım,
7,40 Ajans haberleri,
8,30 Müzik: Karışık program.
12,30 Program ve mem saat ayarı,
12,33 Müzik:
12,45 Ajans haberleri,
13,30 Müzik: Türküler,
18,00 Program ve mem. saat ayarı,
18,03 Müzik: Çifte fasıl,
19,00 Konuşma (Ziraat saati),
19,15 Müzik: Dans müziği (Pl,)
19,30 Mem, saat ayarı ve Ajans haberleri.
19,45 Serbest 10 dakika,
19,55 Müzik: Şarkılar,
20,15 Radyo gazetesi.
20,45 Müzik:
21,00 Konuşma (Evin saati),
21,15 Müzik: Müzik sohbetleri.
22,30 Memleket saat ayarı, Ajans haberleri ve Borsalar,
22,50 Yarınki program ve kapanış.

Adalar Sulh Hukuk Hâkimliğinden: 942/109

Heybeliada Dağ mahallesinde mukim iken halen ikamegâhı meçhul Adalar belediye şubesi eski tahsildarı Nihat Angökse'e:

İhtilâsınızdan dolayı İstanbul belediyesinin hakkınızda açtığı 21564 kuruşun tahsili davasının 23/9/942 günü yapılan duruşmasında: Adınıza çıkarılan davetiyeye göre ikametgâhınızın meçhul olduğu anlaşılmış ve bir ay müddetle ilânen tebliğat yapılmasına karar verilerek duruşma 4/11/942 günü saat 14 de bırakılmıştır.

O gün bizzat gelmeniz veya bir vekil göndermeniz lüzumu tebliğ makamına kaim olmak üzere ilânen tebliğ olunur. (5546)

İstanbul Belediyesi
ŞEHİR TİYATROSU
Saat 20,30 da
DRAM KISMI
KIŞ MASALI
Yazan: W. Şakespeare
Türkçesi: Mefharet Ersin
KOMEDİ KISMI
YALANCI
Yazan: Carlo Goldon
Türkçesi: S. Moray
Cumartesi ve Pazar günleri 15,30 da

Sizi Saadete Götüren
PUDRANIZIN RENGİ Hangisidir.

10 kadında 9 zu fena renkte bir pudra kullanırlar.

Fena renkte bir pudra, yüzünüze «Makyajlı» ve çirkin bir manzara verir ve sizi daha yaşlı gösterir. En uygun rengi bulmanın yegâne çaresi, yüzünüzün bir tarafına bir renk ve diğer tarafına başka renk pudra tecrübe etmektir. Bu tecrübeyi hemen bugün size parasız olarak gönderilecek Tokalon pudrasının yeni ve cazip renklerile yapınız. Bu yeni renkler, gayet modern ve âdeta sihrâmiz bir göz mesabesinde olan «Cromoscope» makinasile karıştırılmıştır. Bu makina, renkleri kusursuz ve tam olarak seçer. Artık «Makyajlı» bir yüze tesadüf edilmiyecektir. Cild ile imtizaç eden ve tabiî gibi görünen mükemmel bir pudradır. Tokalon pudrası, «krema köpüğü» ile beratlı ve hususi bir usul dairesinde karıştırılmıştır. Bu sayede rüzgârlı ve yağmurlu bir havada bile bütün gün sabit kalır. Hemen bugün Tokalon pudrasını tecrübe ediniz ve teninize ne derece bir güzellik temin edeceğini görünüz.

Sovyetlere Göre

(Baş tarafı 1 inci sahifede)

Mozdok çevresinde düşman taarruzları püskürtülmüştür.

Novorosisk cenup doğusunda düşmanın 500 ölü vermesiyle neticelenen inatlı bir savaştan sonra Sovyet bahriye silâhendazları bir tepeyi ve birçok düşman mevzilerini ele geçirmişlerdir.

Kafkas harekâtı

Londra, 30 (A.A.) — Cepheden Tass ajansına gelen bir telgraf haberine göre, Kafkasyadaki hava durumu değişmiş ve bozulmuştur. Şimdi daha soğuk olmakta ve dağ eteklerinin daha aşağı taraflarına kar yağmaktadır.

Almanlar, mümkün olabildiği kadar, geniş bir sahada daha sıcak topraklara kavuşarak kışı oralarda geçirmeği şiddetle arzu ettiklerinden, şimdi iyi talim görmüş dağ kıt'alarile Kafkas geçitlerini hücumla zaptetmek ve bir yarma hareketi yapmak teşebbüsündedirler. Almanların esas muvaffakiyetleri şimdi sıfıra inmiş, hattâ şimal Kafkas dağları eteklerinde ele geçirmiş bulundukları mevzilerden de geri atılmışlardır.

Timoçenko'nun karşı taarruzu

Moskova, 30 (A.A.) — Cepheden gelen haberlere göre, Timoçenko'nun Don ile Volga arasında 80 kilometrelik bir cephe üzerinde başladığı karşı taarruz, sürülerle tayyare ve yağınlarla tank tarafından desteklenmektedir. Hattâ Rus kuvvetlerinin Don nehrini aşmağa muvaffak oldukları söyleniyor. Sovyet orduları stepte ilerlemeğe devam etmektedirler.

Diğer taraftan bildirildiğine göre, Almanlar bugüne kadar Stalingrad harabelerinde bazı mevzii üstünlükler kazanmağa muvaffak olmuşlardır.

İzvestia gazetesine göre, Stalingrad'da Volga nehrini aşmağa savaşan Alman efradı yüklü bir çok duba, Sovyetler tarafından tahrip edilmiştir. Stalingradın batı şimal kesiminde Ruslar üstünlüğü muhafaza etmekte ve Almanların sağ kanadına karşı taarruz hareketleri yapmaktadırlar.

Sovyet takviyeleri geldi

Londra, 30 (A.A.) — Batı şimalden Stalingradın yardımına gönderilen Rus ordusu Don nehrinin doğu kıyısında Stalingraddan 50 kilometre kadar bir mesafeye gelmiştir. Bu çok büyük önemde bir harekettir. Sovyet kıt'aları biraz daha ilerlerse Almanların muvasala hatları kesilecektir.

Esasen Almanlar, daha şimdiden Stalingrad önündeki kıt'alarına mühimmat ve erzak göndermek hususunda büyük güçlükleri başarmak zorundadırlar. Ruslar, Don nehrine varmak için çok müstahkem bir çevreden kendilerine yol açmışlardır. Dar bir kesimde betonlu 42 zeminliği tahrip etmek mecburiyetinde bulunmuşlardır.

DOKTOR
Hafız Cemal
LOKMAN HEKİM
DAHİLİYE MÜTEHASSISI
Divanyolu 104
Muayene saatleri: 2,5-6. Tel 22398

Resmi dairelerin nazarı dikkatine:

Evvelce mevcut ve Maarif Cemiyeti ile birlikte hareket eden (Resmî İlânlar T. L. Ş.) tasfiye haline girmiş bulunmaktadır. Bundan sonra gazetemizde neşredilecek Resmî İlânlar 16/9/942 tarihinde yeniden teşekkül ederek işe başlıyan

Türk Basın Birliği Resmî İlânlar Kollektif Şirketi

tarafından idare edilecektir.

Gazetemizin bundan evvel ilân neşrine vasıtalık eden şirket ve teşekküllerle hiçbir alâkası kalmadığından bundan böyle ilânlarınızı; ayni fiat ve şartlar dahilinde İstanbulda

Ankara caddesinde Kaya Hanında
Türk Basın Birligi Resmî İlânlar
Kollektif Şirketi

merkezine yollamanızı ve bedellerini de aynı adrese göndermenizi rica ederiz.

Sahibi: E. İ Z Z E T, Neşriyat Müdürü: Cevdet Karabilgin
Basıldığı yer: «Son Telgraf» Matbaası

Hikâye

Tesadüf

Yazan : **MURAT KAYAHAN**

Birbirlerini görmiyeli on seneden fazla oluyordu. Mektepten sonra Ali bir banka hesabına Avrupaya tahsile gitmiş, Fahri de kalabalık ailesini geçindirmek için hemen hayata atılmış bir şirkette memur olmuştu, İlk zamanlarda Fahri kazancı az, kalabalık bir aile babası gibi yorgun ve bedbindi. Fakat kuvvetli iradesi onun çektiği maddî sıkıntıyı yendi, Fahri birkaç sene sonra şirketin itimadını kazandı, maaşı arttı ve evinin mali sıkıntısı biraz daha hafifledi, Seneler, gün hesabile uzun, fakat sene olarak, hadiseler kadar çabuk geçer.

Fahrinin hayatında uzun seneler pek çabuk geçti, Fahri mektepten çıkıp memuriyete girişinin tam on ikinci yılında saçlarına epeyce kar karışmış, şirketin en gözde memuru, direktör muavini olmuş, evinin refahı artmış hattâ mesut bir baba olmuştu, Uzun seneler zarfında geçirdiği sıkıntılar onun için çok uzakta kalmış ve tekerrürüne imkân olmıyan birer hatıradan başka bir şey değildi.

Fahri her şeylini evine hasreden, en büyük zevki evile meşgul olmakta bulan bir adamdı, Kız kardeşini istediği şekilde evlendirdikten sonra kendi ile uslu, akıllı bir aile kızile hayatını birleştirmişti. Onlar, Fahri Taşar ailesi kısa bir zamanda muhitlerinin gıpta ve hürmetini kazanan bir saadete ulaştılar,

Fahri Taşar evinden şirkete, şirketten işine giden ve her şeyini evine vermiş tam bir ideal baba idi. Bir gün yine Kadıköyündeki evine gitmek üzere vapur iskelesine geldi, Dalgın dalgın denizi seyrediyordu. Birden omuzuna bir el dokundu ve:

— Fahri... Ne dalgınlık yahu?... sesi kulaklarında uğuldadı, Fahri hayretle arkasına döndüğü zaman büyük bir şaşkınlığa düşmüştü, Karşısında sevinçten gözleri parlıyan adam senelerce evvel ayni sırada yanyana oturdukları, lisan hocasına müştereken muziplikler hazırladıkları, yedikleri, içtikleri ayrı gitmiyen arkadaşı Ali idi. O da tıpkı arkadaşı gibi sevinçle kollarını açtı, Saçları kır, fakat vücutları hâlâ bir delikanlı tazeliğinde olan iki adam mektep çocukları gibi kucaklaştılar. Etrafa, neredeyse olduklarına ehemmiyet vermiyor, kendi âlemlerinde bu harikulâde tesadüfün neşesi içinde müteebbiseim konuşuyorlardı Ali:

— Fahricğim, İstanbula geldiğimdenberi seni arıyorum. Bir türlü adresini bulamadım, Eski evi satmışsın, içindekiler yeni evini bilmiyorlar, öyle müteessirdim ki tasavvur edemezsin... Bu tesadüfe medyunum doğrusu... diyordu,

Fahri de ayni sevinci duyuyordu,

Alinin sıhhatı, hâl ve vaziyetinin iyi olduğunu gösteren şuh hayatını zevkle seyretti. Fahri:

— Alicğim, bu tesadüf çok isabetli oldu, Her halde senin işin yoktur, Zaten işin de olsa bırakmanıya? Neyse... Şimdi bize gideriz. Evim çok güzel bir yerde, bütün Marmara görülüyor, Seninle hem konuşur, hem de demleniriz. Yalnız kusura bakmazsın, tabii, senin için bir şeyler hazırlamak lâzımdı amma., İnşallah yarın... Sevdiğin yemekleri yaptırırız, dedi, Ali cevap veremiyordu, Müteredded bir halde:

— Fakat Fahricğim, bu akşam gelmesem de yarın gelsem olmaz mı? Hem evi rahatsız etmiş olmam, hem de oldukça mühim bir işimi yapmış olurum.

— Yooo... Olmaz.» Seni bırakır mıyım hiç ben., Mutlaka bize gideceğiz,

Ali bu ısrar karşısında arkadaşını kıramadı, Hattâ kendisi de Fabriden ayrılmak istemiyordu. Vapura girdiler... Bir taraftan denizi seyrederlerken bir taraftan konuşuyorlardı, Fahri:

— Nerdesin birader? Mektepten çıktıktan sonra Avrupaya gittin. Bir iki mektubundan sonra seni kaybettim, Nasılsın? Şimdi ne iş yapıyorsun? Evlendin mi? Anlat bakalım.

— Hep Avrupada idim kardeşim Paristen Marsilyaya geçtim. Tahsilî yarıda bırakıp ticarete başladım, Az bir para ile tutundum. Şimdi işim çok iyi, Fakat... içim, gönlüm rahat değil... Şimdi anlıyorum ki ben saadete kavuşamıyacak insanlardan biriyim. Avrupaya gitmeden evvel komşu kadar yakın bir kızla tanışmıştım, Onu sen de tanırsın... Berrin, Avrupaya gideceğim güne kadar tanışmamış en kuvvetli sevgi haline gelmişti. Ben giderken birbirimizi unutmıyacağımıza söz verdik, fakat bir sene sonra mektuplarını, sonra da bütün alâkasını kesti, Sonra evlendiğini duydum. Bu haber beni berbat etti. Akıldan kaçacak gibi oldum, Marsilyada bir iki haftadan fazla duramadım...

Bu esnada vapur Kadıköy iskelesine yanaşıyordu. İki arkadaş iskeleye çıktılar, Ali:

— Fahricğim, eve kadar yürüyerek gitsek fena olmıyacak... Hem ben sana hikâyemi anlatırım, dedi. Ağır ağır yürümeye başladılar, Ali sözlerine tekrar başladı:

— Marsilyadan İstanbula geldim. Önce Berrini aradım, Tabii bulamadım, Fakat evlenmediğini öğrendim. Bana gelen haber yanlışmış, Berrin değil kardeşi evlenmiş, Seni aradım bulamayınca İstanbul bana daha yabancı gelmiye başladı. Şimdi Berrini bulmak benim için en büyük ihtiyaç... Onu bulmadan Marsilyaya dönmiyeceğim,

İki eski arkadaş Altıyol ağzına kadar gelmişlerdi. Bahariye caddesine saptılar. Henüz bir iki yüz metre kadar ilerlemişlerdi ki uzun boylu, kumral balık etinde çok şık giyinmiş bir kadınla karşılaştılar. Ali birden ve heyecanla:

— Berrin, diye haykırdı, Genç kadın da ayni heyecanla dudaklarından döküldü:

— Ali., sesini tutamadı, Hararetle birbirlerinin elini sıktılar, Fahri de bu heyecanlı sahneye iştirak etmişti. Heyecandan titriyen bu iki insanın kollarına girdi ve:

— Haydi çocuklar hep berabber bize gidelim... Bu harikûlâde tesadüf karımın da çok hoşuna gidecektir, dedi,

Üçü Bahariye caddesinde heyecan ve sevinçle ilerlediler.

İş mükellefiyetine tâbi kamyonlar

İkinci devre ücretli iş mükellefiyetine tâbi kamyon ve kamyonetlerin üçüncü kafilesi önümüzdeki Cuma günü sabahleyin saat 10,30 da Sultanahmet meydanından sevkedilecektir.

Bu kamyon ve kamyonetlerin numaraları şunlardır :

3440	3719	3921	4148	4289
3451	3788	4018	4152	4319
3475	3798	4078	4162	4321
3526	3812	4105	4175	4331
3626	3814	4107	4194	
3643	3846	4109	4210	
3653	3856	4122	4213	
3660	3861	4127	4215	
3704	3886	4133	4280	
3705	3915	4139	4286	

Bir «Bayer» ilâcı nedir?

Bir «Bayer» ilâcı bütün dünyaca meşhur araştırma müesseselerinin hazırladığı bir şifa vasıtasıdır. Binlerce doktor, hastalarına «Bayer» ilâçları vermekte ve parlak muvaffakiyetler eldeetmektedir. Her «Bayer» ilâç ambalajı, «Bayer» salibile tanınır.»

BAYER

HASAN VİTAMİN KREMLERİ

Vücut için vitaminin ne kadar lâzım olduğunu herkes bilir. Cilt için de vitamin aynı hayattır. Son zamanlarda Avrupa ve Amerikanın ıtriyat ve güzellik enstitüleri vitaminli kremi istimal etmeğe başlamışlar ve güzel neticeler elde etmişlerdir. Ciltlerini beslemek ve gayri tabiiliklerini ve enfeksiyonların gidermek yolundaki gayelerinin tahakkuku üzerine bilhassa kadınlar arasında müthiş bir heyecan tevlit eden bu kremler bütün müstahzarlı âlemşümul bir mahiyet alan eczacı Hasanın enerjik mesaisile istihzar edilebilmiş ve Hasan vitamin kremleri namile piyasaya çıkarılmıştır. Yüzdeki sivilcelerle ergenlik ve buruşuklukları izale eden, ihtiyarları gençleştiren, gençleri güzelleştiren bu kremleri derhal ve bilâ tereddüt istimal ediniz. Hasan deposu ve şubelerinde tüp 35, kavanoz dört misli, büyük 150 kuruştur